

Nr. CI-IES-028/2026 din 28.09.2026

Președinția Republicii Moldova
Doamnei Maia SANDU,
Președinta Republicii Moldova

Subiect: Privind accesibilitatea energiei pentru gospodării în sezonul rece 2026–2027 – solicitare de informații și de acțiuni

Stimată doamnă Președintă,

Ne adresăm Dumneavoastră deoarece funcția pe care o exercitați presupune răspundere directă instituțională și politică față de cetățeni, inclusiv pentru modul în care statul îi protejează în fața scumpirilor și a dificultăților sociale. Această răspundere cere explicații publice clare, măsuri concrete și asumarea rezultatelor.

Pentru oamenii cu venituri mici, fiecare majorare a prețului la gaze înseamnă mai puțini bani pentru alimente, medicamente și încălzirea locuinței. Scumpirile succesive nu pot fi însoțite doar de explicații tehnice și de trimiterea responsabilității de la o instituție la alta. Cetățenii care v-au votat au dreptul să știe de ce cresc costurile, ce au făcut autoritățile pentru a le limita, ce măsuri au întârziat și cum vor fi protejate familiile care nu își mai pot achita facturile.

Nu vă solicităm să substituiți ANRE în stabilirea tarifelor, ci să vă asumați partea de responsabilitate care revine instituției pe care o conduceți, dar și angajamentele pe care le-ați făcut în fața oamenilor atunci când le-ați cerut să vă voteze. Independența autorității de reglementare nu vă exonerează de răspunderea pentru propriile decizii, pentru lipsa de acțiune sau pentru protecția socială insuficientă. De aceea, prin prezentul demers, solicităm un răspuns clar: ce măsuri ați întreprins, ce măsuri veți întreprinde, în ce termen și cum vor reduce acestea povara suportată de cetățeni.

La data de 28 septembrie 2026, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică examinează o nouă majorare a tarifului reglementat la gazele naturale pentru consumatorii casnici: de la 20,30 lei/m³ la 26,13 lei/m³ (cu TVA), nivel propus de ANRE în urma solicitării S.A. „Energocom” de 26,24 lei/m³. Este a doua majorare în mai puțin de o lună de la intrarea în vigoare a precedentei, la 1 septembrie 2026. Pentru energia termică, ANRE propune 3.277 lei/Gcal la Chișinău, față de 2.020 lei/Gcal în prezent, și 3.374 lei/Gcal la Bălți, față de 2.201 lei/Gcal.

De la 26 septembrie 2026, în sectoarele energetic și hidrologic este instituită, pentru 60 de zile, starea de urgență. La 23 septembrie, Prim-ministrul a comunicat public că Republica Moldova a contractat volume de gaze naturale provenite din perimetrul Neptun Deep, la un preț raportat la nivelul pieței, cu un discount negociat, cu livrări estimate începând din trimestrul III al anului 2027. Pentru iarna care vine, însă, schema de compensații nu este încă aprobată, iar tarifele cresc a doua oară în mai puțin de o lună.

Considerăm că accesibilitatea energiei a devenit o problemă de coeziune socială și, prin aceasta, de securitate națională. Potrivit Biroului Național de Statistică, rata sărăciei absolute a fost, în 2025, de 31,1%, iar în mediul rural de 40,0%. O iarnă în care facturile devin imposibil de achitat pentru o parte importantă a gospodăriilor accentuează sărăcia, emigrarea și neîncrederea în instituții.

Responsabilitatea pentru prețul final plătit de cetățean nu se oprește la ANRE, care aplică o metodologie bazată pe costuri. Deciziile care determină aceste costuri aparțin Guvernului și Parlamentului, dar instituția prezidențială dispune de pârghii proprii, esențiale în acest moment: reprezintă statul în relațiile internaționale, poartă tratative și ia parte la negocierile internaționale ale statului (art. 86 alin. (1) din Constituție), are drept de inițiativă legislativă (art. 73), se poate adresa Parlamentului prin mesaje (art. 84) și poate trimite legile spre reexaminare (art. 93 alin. (2)). De aceea ne adresăm Dumneavoastră.

I. Vă solicităm să ne comunicați:

1. Ce discuții și negocieri a purtat Președinta Republicii Moldova, în perioada 28 septembrie 2025 – 28 septembrie 2026, cu state, instituții europene și companii producătoare, în vederea încheierii unor contracte de livrare a gazelor naturale pe termen lung: cu cine, când și cu ce rezultat.
2. Dacă, în aceste negocieri, au fost urmărite și instrumente de stabilitate a prețului (preț fix, plafon, formule de indexare cu limită superioară), nu doar asigurarea volumelor, în condițiile în care, potrivit Guvernului, gazele contractate din perimetrul Neptun Deep vor fi livrate la prețul pieței, cu un discount.
3. Ce sprijin financiar pentru consumatorii vulnerabili a solicitat Republica Moldova partenerilor europeni pentru sezonul rece 2026–2027 și care este stadiul acestor discuții.

II. De asemenea, Vă solicităm:

1. Includerea, cu prioritate, pe agenda de politică externă a negocierilor pentru contracte pe termen lung cu mecanisme de stabilitate a prețului, inclusiv examinarea unui acord interguvernamental cu România privind livrările de gaze naturale din producția românească, precum și informarea publică periodică asupra rezultatelor.
2. Solicitarea, la nivelul instituțiilor Uniunii Europene, a unui pachet de sprijin bugetar dedicat compensațiilor pentru sezonul rece 2026–2027, având în vedere sprijinul financiar acordat anterior Republicii Moldova de Uniunea Europeană pentru atenuarea impactului crizei energetice în iernile precedente.
3. Adresarea unui mesaj Parlamentului, în temeiul art. 84 din Constituție, privind accesibilitatea energiei, care să stabilească prioritățile legislative pentru sezonul rece: regimul fiscal al energiei pentru consumatorii casnici, cadrul legal al compensațiilor și transparența achizițiilor efectuate de întreprinderile de stat din sectorul energetic.
4. Examinarea oportunității exercitării dreptului de inițiativă legislativă, în temeiul art. 73 din Constituție, pentru instituirea unor măsuri fiscale temporare destinate reducerii poverii TVA aferente gazelor naturale și energiei termice livrate consumatorilor casnici în sezonul rece 2026–2027, în cazul în care Guvernul și Parlamentul nu vor adopta măsuri suficiente în acest sens.

5. Evaluarea, la promulgarea legilor prin care vor fi implementate politica fiscală și vamală și bugetul de stat pentru anul 2027, a impactului acestora asupra costurilor energetice suportate de gospodăriile casnice și, în cazul în care prevederile adoptate ar conduce la o creștere disproporționată a poverii energetice asupra consumatorilor, examinarea oportunității trimiterii legilor respective Parlamentului spre reexaminare, în temeiul art. 93 alin. (2) din Constituție.
6. Organizarea, la Președinție, a unei consultări publice cu asociațiile de consumatori, societatea civilă și experți independenți privind accesibilitatea energiei și protecția consumatorilor vulnerabili.

Vă rugăm să ne comunicați răspunsul în termenul prevăzut de legislația în vigoare.

Vom face public atât prezentul demers al Mișcării „Construim Încredere”, cât și răspunsul primit sau lipsa acestuia în termenul legal. Solicităm un răspuns complet, cu explicații verificabile, măsuri și termene concrete. Tratarea demersului potrivit legii este o obligație legală și instituțională, iar explicarea deciziilor și asumarea consecințelor lor reprezintă o responsabilitate morală și politică față de cetățeni. Ignorarea întrebărilor ar prelungi lipsa de transparență și ar transmite oamenilor că autoritățile le cer să suporte consecințele fără să considere necesar să dea explicații.

Fermitatea acestui demers este justificată de lipsa unor explicații publice clare și complete, care a lăsat cetățenii în confuzie. Oamenilor li se cere acum să se pregătească pentru majorări foarte mari de tarife, prezentate ca inevitabile, fără să li se explice suficient ce le-a determinat, ce au făcut responsabili statului pentru a le limita și cum vor fi protejați cei care nu pot suporta aceste costuri. Măcar acum, conducerea statului trebuie să răspundă pe măsura gravității situației.

Funcția publică obligă la răspundere, cu atât mai mult atunci când este în joc capacitatea moldovenilor de a-și asigura traiul.

Cu respect,

Olesea STAMATE

Fondatoare și coordonatoare
Mișcarea civică „Construim Încredere”

Link: Raportul de monitorizare civică „Guvernarea la RAPORT. Un an de la alegerile parlamentare” – <https://construimincredere.md/guvernarea-la-raport-un-an-de-la-alegerile-parlamentare-2/>